

ALLIANTIE
POSITIEVE GEZONDHEID
Zuid-Holland Noord

Onderweg naar een positief gezonde regio

Vijf jaar Alliantie Positieve
Gezondheid Zuid-Holland Noord

ONZE AMBITIE
WIJ ZIJN DE MEEST
POSITIEF GEZONDE
REGIO IN 2030

ALLIANTIE
POSITIEVE GEZONDHEID
Zuid-Holland Noord

g.nl

Colofon

Dit is een uitgave van: Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord, januari 2026 ©

Redactie: Programmameteam Alliantie Positieve Gezondheid

Eindredactie: Lotte Coenen (GGDHM), Suzan van der Pas (Hogeschool Leiden)

Fotografie: Diverse partners uit de Alliantie Positieve Gezondheid

Illustraties: Diverse partners, Reos en Mariël Lam

Vormgeving: Creja ontwerpen

Alles uit deze uitgave mag, mits met bronvermelding, worden vermenigvuldigd en openbaar gemaakt. Deze uitgave is onderdeel van de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden.

Dit is een samenwerkingsverband tussen regionale gemeenten en instellingen, Hogeschool Leiden, De Haagse Hogeschool in samenwerking met het ministerie van VWS.

Deze publicatie is tot stand gekomen dankzij financiering van het ministerie van VWS (subsidienummer 90000845) en ZonMw project Verder bouwen met de Alliantie Positieve Gezondheid ZHN (dossiernummer 11100012310033).

Samenwerkingspartners van de Alliantie toevoegen

*ActiVite, Balans, Basalt, DSV Leven, Dunavie, gemeente Hillegom, gemeente Kaag en Braassem, gemeente Katwijk, gemeente Teylingen, gemeente Zoeterwoude, Hecht GGD Hollands Midden, Hogeschool Leiden, HOZO, Inclusio Leiden, Kwadraad, Libertas Leiden, Leids Universitair Medisch Centrum (PHEG), Het Lichtpunt, Marente, Ouderenberaad Zorg & Welzijn regio Zuid-Holland Noord, Participe, Pro-Cura, Radius, Reos, Rijn en Duin, De Steenrots, Topaz, Welzijnswijk, Welzijn Teylingen, Werkplaats Sociaal Domein Den Haag en Leiden, WIJdezorg, Zorg en Zekerheid en landelijke partners
Alles is Gezondheid en Institute for Positive Health (iPH)*

Onderweg naar een positief gezonde regio

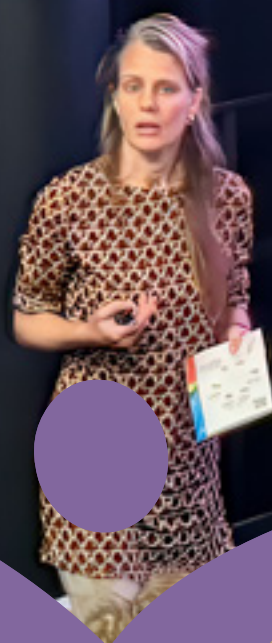
Vijf jaar Alliantie Positieve
Gezondheid Zuid-Holland Noord

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
1. Het verhaal van onze Alliantie	9
Partners aan het woord	14
2. De inwoner centraal	17
Inwoners(initiatieven) aan het woord	18
Bouwen aan een regionale participatiehub	20
Partners aan het woord	21
3. De kracht van samenwerking in de Alliantie	25
Van reflectiegesprekken naar reflectiecirkels	25
De magie van de gangmakers	26
Een greep uit vijf jaar bestuurderssessies	27
Partners aan het woord	30
4. Verder bouwen met de Alliantie Positieve Gezondheid ZHN	33
Ervaringen, inzichten en leervragen uit de proeftuinen	33
Leren transformeren in de Alliantie	40
Leren in het landelijk netwerk	41
Partners aan het woord	43
5. Het belang van meten=weten en leren	47
Doelen Alliantie Positieve Gezondheid	47
Burgerpanel GGD (Nano)	48
Promotietraject Positieve Gezondheid en samenwerking in de regio	48
Onderzoek Zorg & Zekerheid (Meso)	50
Leerateliërs Positieve Gezondheid	52
Partners aan het woord	55
Nawoord	57

Ellen van Steekelenburg

Eva van Steenberg

Voorwoord

Van idee naar impact: vijf jaar Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord

Toen wij jaren geleden begonnen met het idee van een Alliantie, voelden we al dat deze beweging geen eendagsvlieg zou zijn. Vijf jaar later is de Alliantie uitgegroeid tot een stevig netwerk met een indrukwekkend aantal partners, waarin samen leren en samen doen centraal staan. Het is prachtig om te zien dat Positieve Gezondheid inmiddels een vaste plek heeft in onze regionale beweging van zorg naar gezondheid.

Ons vuurtje werd aangewakkerd tijdens het inspiratiecongres *Samen aan de slag met Positieve Gezondheid* in 2019, georganiseerd door GGD Hollands Midden. Daar werd duidelijk dat de manier waarop we naar ziekte en gezondheid kijken anders moest én kon. De urgentie was groot: stijgende zorgkosten, een krappe arbeidsmarkt en een groeiende kloof tussen wat mensen nodig hebben en wat het systeem biedt. Samen met andere passionate idiots besloten we niet te wachten op verandering van bovenaf, maar lokaal en regionaal zelf het verschil te maken.

De evaluatie van het congres gaf ons extra steun: deelnemers wilden het gedachtegoed verder brengen. Zo ontstond het idee van meerdere platforms waar beroepskrachten, beleidsmakers, bestuurders en inwoners elkaar konden ontmoeten, leren en reflecteren. Vanuit lef en het geloof dat breder kijken naar gezondheid essentieel is, zijn we gestart op plekken waar energie zat. Het getuigt van moed en een vooruitziende blik dat Hecht GGD Hollands Midden en Reos ons de ruimte gaven om dit avontuur aan te gaan. Ook het sparren met de kerngroep heeft ons enorm geholpen. Voor ons persoonlijk bracht de Alliantie werkplezier, zingeving en inspiratie. We kregen de vrijheid om te ontdekken, te onderzoeken en creatieve routes te bewandelen. Als deelnemers van de eerste Health Transformation Community van Alles is Gezondheid leerden we bovendien veel van anderen in het land, die met vergelijkbare uitdagingen bezig waren. Voor de komende jaren wensen we de Alliantie speelsheid, creativiteit en flexibiliteit om mee te bewegen met wat zich aandient.

Dank aan iedereen die deze beweging mogelijk maakt. De energie en betrokkenheid van ons allemaal vormen de kracht van de Alliantie. Laten we elkaar blijven ontmoeten, inspireren en het niet-weten omarmen. Alleen zo maken we samen het verschil.

Ellen van Steekelenburg en Eva van Steenberg

Initiatiefnemers van de Alliantie Positieve Gezondheid ZHN

1.

Het verhaal van onze Alliantie

De Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord werkt samen met zo'n 35 partners aan een beweging van zorg naar gezondheid. Vanuit het gedachtegoed Positieve Gezondheid bouwen wij aan toekomstbestendige zorg en vitale, veerkrachtige inwoners in de regio. Hier lees je het verhaal van de Alliantie. Een verhaal dat nog lang niet af is.

Waar het allemaal begon...

Geïnspireerd door het inspiratiecongres 'Samen aan de slag met Positieve Gezondheid' in 2019 kwamen tijdens de coronatijd zes passionate idiots online bijeen. Zij deelden het besef dat, gezien de uitdagingen in het gezondheidssysteem, het anders moet.

Tijdens het congres raakten zij geïnspireerd door de ervaringen van het Institute for Positive Health (IPH) met Limburg Positief Gezond. Een belangrijke les daaruit was om voor het opbouwen van de beweging Positieve Gezondheid drie keer drie jaar te nemen:

de eerste drie jaar om te inspireren, de tweede drie jaar om samen te doen en te leren, en de derde drie jaar om het geleerde te borgen en duurzaam toe te passen.

Tegelijkertijd waren de passionate idiots binnen hun eigen organisaties al bezig met initiatieven en ideeën om het anders te doen. In 2020 leidde dit tot de oprichting van de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord, met GGD Hollands Midden en Reos als trekkers.

Waarom Positieve Gezondheid?

In de regio was bij voorlopers al duidelijk dat gezondheid om veel meer gaat dan alleen de afwezigheid van ziekte. Het gaat over het totaalplaatje van hoe iemand is, leeft en zich voelt. Deze brede blik op gezondheid noemen we ook wel Positieve Gezondheid. Om deze brede blik in de praktijk toe te passen werden sinds 2020 in de regio de eerste trainingen gegeven en samenwerkingen verkend. Positieve Gezondheid begint bij bewustzijn over hoe je naar gezondheid kijkt en vraagt veranderingen van inwoners, beroepskrachten (medisch en sociaal domein), beleidsmakers en bestuurders. En daarmee om veranderingen in praktijken, op werkplekken en in organisaties. Daar draagt de Alliantie aan bij.

Dat hadden we toch niet durven dromen, toen we met zes passionate idiots in het voorjaar van 2020 startten met de verkenning naar een regionale alliantie. Dat we vijf jaar later met meer dan 35 partners werken aan de beweging van zorg naar gezondheid zegt mij: laten we vooral ook de komende vijf jaar met elkaar blijven dromen, verbinden, leren én doen.

Jacqueline Wallaart

projectleider Positieve Gezondheid bij Rijn en Duin

De eerste inspirerende stappen

Een van de eerste activiteiten van de Alliantie waren de leerateliers Positieve Gezondheid. Vanuit een samenwerking in het ZonMw project Wijzer in de Wijk met de Hogeschool Leiden en de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden ontstonden deze leerateliers. In coronatijd online en later op locatie bij Hogeschool Leiden. Via hetzelfde project werd ook samengewerkt met het Ouderenberaad Zuid-Holland Noord. Hierin werd geleerd om sessies over verandering altijd samen met inwoners te organiseren. Ook de trainingen Positieve Gezondheid boden inspiratie, energie en een netwerk in de regio om verder te gaan experimenteren en samenwerken.

Inmiddels zijn we in de afgelopen vijf jaar uitgegroeid tot een beweging voor inwoners, beroepskrachten, beleidsmakers en bestuurders waar we met elkaar in verbinding komen, nieuwe inzichten uitwisselen en met elkaar samen leren en doen. We organiseren ontmoetingen en bijeenkomsten voor inwoners en partners van de Alliantie, met Positieve Gezondheid als uitgangspunt, gemeenschappelijke taal en (andere) manier van werken.

Onze ambitie als kompas

Via het VWS programma 'Alles is Gezondheid' werd aansluiting mogelijk gemaakt bij andere regionale samenwerkingsverbanden in het land. Zij ondersteunden ons bij het opstellen van onze plegde. Alle partners die zich aansluiten bij de Alliantie ondertekenen de plegde. Hiermee zeggen zij 'ja' tegen de ambitie van de Alliantie:

In 2030 ervaren inwoners dat beroepskrachten, beleidsmakers en bestuurders denken en doen vanuit een brede blik op gezondheid. Zodat inwoners regie kunnen nemen over hun eigen leven en initiatieven in hun wijk kunnen oppakken.

De kracht van de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord is deze gedeelde ambitie. De ambitie is onze bedoeling. Het is ons leidende principe. Alles wat we doen, draagt hieraan bij.

PLEDGE

Ambitie

In 2030 ervaren inwoners in de regio Zuid-Holland Noord dat beroepskrachten, beleidsmakers en bestuurders denken en doen vanuit een brede blik op gezondheid zodat de inwoners regio over hun eigen leven en initiatieven in hun wijk kunnen nemen.

Datum:

Handtekening

Bestuurder deelnemende organisaties
(en/of namens samenwerkende partijen)

Datum laatst bijgewerkt: november 2025

Ja,

Wij, de partners van de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord, ondersteunen de doelen van de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord om in 2030 de meest Positief Gezonde Regio van Nederland te zijn.

Dit doen we door:

- Op verschillende niveaus (nano, micro, meso en macro) te werken vanuit Positieve Gezondheid zodat
 - inwoners de regio over hun eigen leven en initiatieven in hun wijk kunnen nemen en
 - beroepskrachten, beleidsmakers, bestuurders en inwoners het gedachtegoed Positieve Gezondheid in de praktijk brengen door de focus te leggen op mogelijkheden en wensen.
- Samen leren & doen, elkaar inspireren en best practices uit onze regio benutten.
- Lokaal & wijkgericht, met en door inwoners en partners
- Lef te tonen: kiezen voor niet vrijblijvende samenwerking en passende financiering van gezondheid (verzekeraars en gemeenten).

Eind 2030* willen we bereiken dat:

- Meer inwoners zich bewust zijn van de samenhang tussen dimensies van gezondheid en wat ze (zelf) hiermee kunnen doen (**nano**)
- Meer organisaties het gedachtegoed van Positieve Gezondheid gebruiken als aanjager van verandering intern: 'practice what you preach' (**micro**)
- Meer 'beroepskrachten, beleidsmakers en bestuurders, inwoners' samenwerken vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid in de wijk/gemeente (**meso**)
- Meer inwoners (initiatieven) betrokken zijn door regionaal krachten te bundelen en beweging lokaal te versnellen (**macro**)

*voortgang op vier doelen kwalitatief en kwantitatief volgen/monitoren ism LUMC PHEG, Hogeschool Leiden en GGD HM.

Tevens beloven wij: mee te werken aan de (jaarlijkse) monitoring over de uitvoering van de activiteiten en voortgang van de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord.

Meer informatie ontvangen?
Neem contact op met de verbinders:

Lotte Coenen
lcoenen@ggdm.nl
06 - 41 64 98 44

Cinthy de Vaal
cdevaal@reos.nl
06 - 18 42 55 67

In deze video meer
achtergrondinformatie
over Positieve Gezondheid

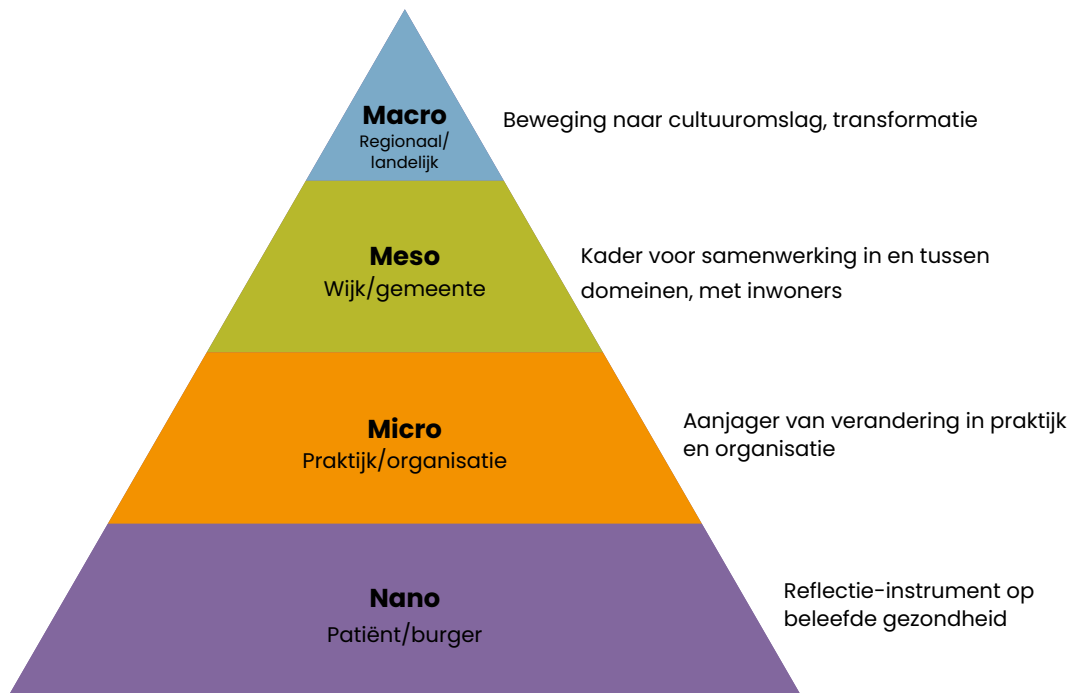

Wat doen we dan?

De Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord en haar partners dragen bij aan de ambitie op meerdere niveaus tegelijk. Onze kapstok is 'de piramide' van Institute for Positive Health (IpH). In de piramide gaan zij uit van het nano-, micro-, meso-, en macroniveau, die de gelaagdheid in het gedachtegoed van Positieve Gezondheid weergeven:

- ▶ **Nano:** Positieve Gezondheid als reflectie-instrument
- ▶ **Micro:** aanjager van verandering in de praktijk/ organisatie
- ▶ **Meso:** kader voor samenwerking in de wijk/ gemeente in en tussen de domeinen, met en voor de inwoner
- ▶ **Macro:** beweging van domeinoverstijgende samenwerking en financiering, richting transitie van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag, naar mens en maatschappij

Vier niveaus van transformatie van zorg naar gezondheid

Bron: Prof. De Maeseneer, Universiteit Gent

Hoe doen we dat dan?

Via het organiseren van ontmoetingen en bijeenkomsten voor inwoners, zorgprofessionals, welzijnsmedewerkers, beleidsmakers en bestuurders uit het medisch en sociale domein. We zijn georganiseerd in meerdere platforms:

- ▶ De leerateliers, waar alle inwoners, professionals en bestuurders uit de regio welkom zijn
- ▶ Inwonersplatform, voor inwoners (initiatieven)
- ▶ Gangmakersplatform, voor de aanjagers van Positieve Gezondheid in organisaties
- ▶ Bestuurdersplatform, voor geïnteresseerde inwoners en bestuurders

Tot slot volgt de werkgroep impact Alliantie meten = weten of de Alliantie op de goede weg is richting onze ambitie in 2030. Verderop in het magazine lees je over de opbrengsten in hoofdstuk 5.

De Alliantie als inspirerend voorbeeld, nationaal en internationaal

De Alliantie wordt regelmatig op landelijk niveau gevraagd om ervaringen te delen. Zo verzorgden Ellen van Steekelenburg en inwoner Judith Bierens tijdens de Verbindingsdag van het Institute for Positive Health (IPH) op 25 november 2025 een interactieve workshop, waarin zij vijftig deelnemers

meenamen in het verhaal van de Alliantie. Daarnaast presenteerde verbinder Cinthya de Vaal de aanpak van de Alliantie aan een volle zaal met geïnteresseerde Friese bestuurders. En dit zijn slechts twee voorbeelden. Ook internationaal staat de Alliantie in de belangstelling.

De Alliantie als casus in het Europees programma

Binnen het Europese programma Transforming Health Care Systems (THCS) is de Alliantie geselecteerd als casus. In dit programma werken Europese partners samen aan oplossingen voor vraagstukken als betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg. Het doel is om de zorg slimmer te organiseren en ervoor te zorgen dat mensen op de juiste plek de juiste zorg ontvangen.

Nederlandse bijdrage

Wally Keijzer, onderzoeker die in opdracht van ZonMw bijdraagt aan het programma, voerde een deskresearch uit en organiseerde feedbackrondes. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de identificatie van 12 transformerende Nederlandse ecosystemen die strategieën, beslissingen en het handelen van onafhankelijke actoren succesvol op elkaar hebben afgestemd. Deze ecosystemen richtten zich op het domeinoverstijgende zorg- en ondersteuningssysteem, het hervormen van gezondheid en welzijn op mesoniveau (regionaal) en het aanpakken van meerdere gezondheids- en zorgvraagstukken.

Onze rol

Van de 12 geïdentificeerde ecosystemen selecteerde Wally er 4 waarmee zij diepte-interviews heeft afgenomen. Dit waren Mooi Maasvallei, Vitaal Vechtdal, Vitaal & Gezond Amsterdam en de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord. De resultaten zijn op 7 november 2024 gepresenteerd tijdens een internationale conferentie in Wenen en hebben een plek gekregen in deze publicatie (in Engels): https://www.thcspartnership.eu/kdocs/2200549/d_9-4.pdf

De Alliantie verbindt

Deze brede belangstelling laat zien dat de Alliantie als netwerk mensen en organisaties verbindt en waardevolle inzichten biedt voor de toekomst van gezondheid, in Nederland en daarbuiten.

Partners aan het woord

Libertas Leiden: “Meer dan een samenwerkingsverband”

Voor Libertas Leiden betekent de Alliantie Positieve Gezondheid veel meer dan een samenwerkingsverband. Het is een lerend netwerk waarin we elkaar ontmoeten om samen te onderzoeken wat gezondheid werkelijk betekent. Gezondheid gaat over menszijn in de volle breedte: over veerkracht, zingeving, sociale relaties en autonomie.

Een belangrijk onderdeel van de Alliantie Positieve Gezondheid voor ons zijn de ontmoetingen en bijeenkomsten voor inwoners, beroepskrachten, beleidsmakers en bestuurders. Met Positieve Gezondheid als gezamenlijk uitgangspunt ontstaat één gedeelde taal en een andere manier van denken en doen. In deze ontmoetingen wordt duidelijk hoe waardevol samenwerking is en hoe ontmoeting bijdraagt aan het versterken van eigen kracht en het maken van gezonde keuzes. Het gedachtegoed laat zien dat echte verandering ontstaat wanneer mensen zelf de regie krijgen over hun leven en de ruimte voelen om te handelen. Niet door vóór mensen te denken, maar door met mensen te werken. Juist daar ontstaat de impact.

Deze impact is zichtbaar op alle niveaus: van het dagelijkse leven van inwoners (nano- en microniveau) tot samenwerking binnen organisaties en systemen (meso- en macroniveau). Door ervaringen te delen en samen te leren, groeit het besef dat gezondheid niet iets is wat je ontvangt, maar iets wat je samen vormgeeft. Dit maakt de Alliantie mogelijk.

Onze wens voor de Alliantie Positieve Gezondheid is dat deze essentie behouden blijft: ruimte voor authenticiteit, gelijkwaardigheid en samenwerking. Zodat inwoners zich gezien en gehoord voelen, hun eigen kracht kunnen versterken en de beweging van Positieve Gezondheid zich blijft ontwikkelen als een menselijke en verbindende kracht.

Incluzio Leiden: “Positieve Gezondheid voor iedereen! Van organisatie tot medewerker, van hulpverlener tot inwoner, van huisarts tot cliënt.”

Wij geloven dat de brug tussen zorg en welzijn korter, sterker en effectiever kan. Positieve Gezondheid biedt daarvoor de juiste taal en methodiek. Door deze gezamenlijke aanpak kunnen we inwoners van Leiden beter ondersteunen en onze zorg en ondersteuning echt op elkaar afstemmen. Dit is voor ons de belangrijkste reden om aangesloten te zijn bij de Alliantie Positieve Gezondheid.

Onderdeel zijn van de Alliantie betekent voor ons: samen leren, samen delen, samen groeien. Het uitwisselen van ervaringen, het leren kennen van andere organisaties en de mensen erachter, het delen van casuïstiek en samen brainstormen over de toepassing van Positieve Gezondheid in het contact met Leidse inwoner levert niet alleen energie op, maar opent ook onverwachte deuren.

Daarom vinden wij het een bijzonder initiatief: goed doordacht, actief, inspirerend waarin de kracht van samenwerking centraal staat.

Gemeente Hillegom: Samen bouwen aan een veerkrachtig Hillegom van morgen!

De gemeente Hillegom investeert samen met inwoners en maatschappelijke partners in opgaven in het brede sociale domein. Het gaat over het (gewone) leven: wonen, leren, werken,

gezondheid, bewegen, cultuur, zorgen voor elkaar en ondersteuning als dat nodig is.

Het gedachtengoed van Positieve Gezondheid is voor ons een belangrijke leidraad en biedt een brede en positieve kijk op het leven van onze inwoners. Vanuit dit gedachtengoed bevorderen we dat inwoners zich eigenaar voelen van hun eigen leven en gezondheid. Daarbij gaan we uit van mogelijkheden en kracht die mensen hebben en niet van ziekte en wat niet kan.

Wethouder Jan van Rijn: “Ik wil graag dat onze inwoners zelf achter het stuur van hun gezondheid zitten en dat zij een betekenisvol leven kunnen leiden. Ook als ze niet helemaal gezond zijn. De uitgangspunten van Positieve Gezondheid helpen daar heel goed bij en samen met partners doen we heel veel om onze inwoners te faciliteren.”

De Alliantie Positieve Gezondheid is voor ons een inspirator, die bijdraagt aan het verbinden van behoeften, ideeën, ervaringen

en kennis vanuit en voor de samenleving. De kruisbestuiving tussen alle partners draagt bij aan samen ontdekken wat wel en niet werkt. Op die manier draagt de gemeente Hillegom bij aan een verbonden en betrokken samenleving, waarin inwoners regie over hun eigen leven en initiatieven in hun wijk kunnen nemen.

Stichting de Steenrots: “In vertrouwen samen optrekken, en hoopvol werken aan de toekomst”.

Partner zijn van de Alliantie is voor ons een mooie manier om samen te werken met andere partners, kennis te delen en mensen te ondersteunen en te inspireren. Daarnaast sluit Positieve Gezondheid heel mooi aan op onze manier van werken, het bieden van herstelondersteunende zorg.

Vanuit de Steenrots bieden wij begeleiding aan mensen met een mentale kwetsbaarheid. Dit doen we in zowel onze woonvorm als ambulant bij mensen thuis. De Bijbelse pijlers Geloof, Hoop en Liefde zijn onze basis. Gelijkwaardigheid, verbinding en herstel zijn belangrijk in ons werk. We delen graag onze kennis over hoe zorg op alle leefgebieden een plaats heeft in de begeleiding.

2.

De inwoner centraal

In 2030 willen we dat inwoners ervaren dat we denken en doen vanuit een brede blik op Gezondheid. Dit kan niet zonder de inwoners zelf. Vanuit de Alliantie laten we ons inspireren door meerdere inwoners (initiatieven) en sluiten we aan bij de regionale participatiehub Zuid-Holland Noord.

Inwoners (initiatieven) en de Alliantie

Van 2020 – 2023 kwamen inwoners (initiatieven) vier keer per jaar online bij elkaar in het inwonersplatform. De trekkers van de Alliantie ondersteunden deze bijeenkomsten. Deelname ging via via en met wisselend succes. Er waren online mini trainingen Positieve Gezondheid, uitwisseling met actieve inwoners van Zoeterwoude en Kaag en Braassem, bezoeken aan inspirerende initiatieven zoals Rondje Hillegom gezond en last but not least bij iedere jaarlijkse bestuurdersbijeenkomst deden (steeds meer) inwoners mee. Dit laatste doen we nog steeds. In 2024 werd via het netwerk van Alliantie gezocht naar inwoners die wilden bijdragen aan het IZA regioplan. Twee inwoners organiseerden uiteindelijk deze bijeenkomsten. Inmiddels wordt gewerkt aan een regionale participatiehub vanuit dezelfde gedachte: samen optrekken!

“Op veel verschillende gebieden zijn we betrokken en worden we uitgenodigd om mee te denken, te organiseren, te creëren, zodat PG een beweging wordt waar velen profijt van zullen hebben”.

Evelyn Kessels inwoner en initiatiefnemer Samen Gezond Zoeterwoude

Ouderenberaad: de Alliantie is niet meer weg te denken

Het Ouderenberaad Zuid-Holland Noord was een van de initiatieven die zich in 2020 aansloot bij het inwonersplatform. Vanuit hier ontstond het verlangen naar een bredere samenwerking. Ze kozen ervoor om zich als partner aan te sluiten bij de Alliantie.

Maria Groenewegen vertelt namens het Ouderenberaad ZHN over hun ervaring met de Alliantie: “Het Ouderenberaad ZHN is een partner vanaf het eerste moment. In de eerste periode was de deelname vooral gericht op aansluiten bij de leerateliers, het leggen van contacten en het ontmoeten via het inwonersplatform. Dat veranderde toen wij ons aansloten als partner. Vanuit het Ouderenberaad hebben wij vooral aandacht voor de positie van ouderen en doen op alle onderdelen met verschillende leden actief mee.

Het is goed om te zien dat de Alliantie Positieve Gezondheid zich heeft ontwikkeld tot een samenwerkingsverband dat niet meer is weg te denken. Zowel de bijeenkomsten met bestuurders, de leerateliers en de projecten die met financiële steun van VWS en ZonMw zijn opgestart, geven energie en zorgen voor draagvlak.

Bij de omslag van zorg naar gezondheid is de Alliantie in staat om Zorg en Welzijn zowel bestuurlijk als in de uitvoering en het onderwijs te verbinden. Dat de stappen die daarbij gezet worden de onderlinge samenwerking sterk verbeteren is een prachtig resultaat.

Voor de komende 5 jaar hopen we dat de Alliantie in staat zal zijn om haar goede werk voort te zetten en nog veel meer concrete resultaten kan boeken. Op onze support kunnen ze blijven rekenen.

Inwoners(initiatieven) aan het woord

In de regio zijn veel inwoners(initiatieven) zelf bezig om de brede blik op gezondheid verder te brengen. Samen Gezond Zoeterwoude en Missie Geslaagd vertellen hier over hun initiatief, dromen, successen en uitdagingen.

Samen Gezond Zoeterwoude

Eind 2019 vroegen Evelyn Kessels en Connie van der Post samen met een aantal andere lokale ondernemers zich af: "Wat als we gaan organiseren dat Zoeterwoude naast de groenste ook de gezondste gemeente van Zuid-Holland wordt?" Zij voegden daad bij woord en bundelden hun ideeën voor een gezonder Zoeterwoude en het bewustzijn van de eigen verantwoordelijkheid hierin te versterken. Hiermee werd Samen Gezond Zoeterwoude geboren.

Een verbindende schakel

Evelyn Kessels vertelt: *"Samen Gezond Zoeterwoude is een verbindende schakel tussen professionele partijen, beleidsmakers, ondernemers en vrijwilligersorganisaties. De gemeenschappelijke taal is het Positieve Gezondheid gedachtegoed. Hierdoor wordt een gezamenlijke visie mogelijk, begrijpen we elkaar beter, worden warme doorverwijzingen makkelijker en ontstaat een integrale benadering waarin activiteiten elkaar versterken".*

Krachten bundelen voor gezondheid

Samen Gezond Zoeterwoude organiseert allerlei activiteiten om Positieve Gezondheid uit te dragen, zoals organiseren van workshops, gezondheidsroutes langs de 6 dimensies en avonden over vrouwengezondheid. Binnen het initiatief wordt gebruikt gemaakt van ieders eigen krachten. Dit maakt het toegankelijk voor iedereen en ontstaat een vitale en gezonde gemeenschap, die veerkrachtig is bij tegenslagen.

Evelyn vervolgt: *“Onmisbaar zijn onze Verbinders. Dit zijn de ambassadeurs die meedoen aan ons inwonersinitiatief. Zij vormen de tussenschakel. Ze weten wat er speelt, wat mogelijkheden zijn in Zoeterwoude en komen in actie door mensen actief door te verwijzen”.*

GezondHOUDcentrum

Evelyn en Verbinders zijn bezig met verwezenlijken van een droom: Een GezondHOUDcentrum. Naast zorg en hulp is het een plek voor ontmoeting. In het gebouw zijn verschillende deskundigen aanwezig. Vanuit een brede blik op gezondheid, Positieve Gezondheid, wordt samen gekeken wat nodig is om je beter te voelen.

Missie Geslaagd

*Wat als we ouders niet langer benaderen vanuit wat er ‘mis’ gaat, maar vanuit wie zij zijn? Die vraag vormt het hart van **Missie Geslaagd**, een vereniging die zich sinds 2023 inzet voor het mentale en fysieke welzijn van ouders en kinderen in Kaag en Braassem. Initiatiefnemers Floor van den Berg en Anja van Haastregt werken aan een gezonde en veerkrachtige gemeenschap. En laten zien dat het anders kan.*

Vastlopen zonder te falen

Anja vertelt: *“We zagen en zien het steeds opnieuw gebeuren. Ouders en kinderen die vastlopen, niet omdat ze tekortschieten, maar omdat ze het contact met zichzelf zijn kwijtgeraakt. In hun werk en omgeving kwamen zij gezinnen tegen die hun weg zochten tussen adviezen, verwachtingen en vergelijkingen met anderen”. Floor vult aan: “Wij geloven dat zelfzorg basisvoorwaarde is voor een gezond en veerkrachtig leven. Deze overtuiging vormde het startpunt van Missie Geslaagd”.*

Van klein initiatief naar beweging

Wat eens begon met een paar bijeenkomsten groeide uit tot een breed gedragen initiatief. Missie Geslaagd organiseert activiteiten en thema-avonden en bouwt aan een netwerk waarin ouders elkaar versterken. Via hun website, nieuwsbrief en sociale media delen zij inspiratie, ervaringen en praktische handvatten rond zelfzorg, ouderschap en persoonlijke ontwikkeling.

Anja geeft aan: *“Missie Geslaagd is inmiddels veel meer dan een leuk inwonersinitiatief. We bouwen actief aan een gemeenschap waarin bewustwording centraal staat. Ouders voelen zich gezien en gesteund, en kinderen profiteren daar direct van.”*

Met lef op zoek naar mogelijkheden

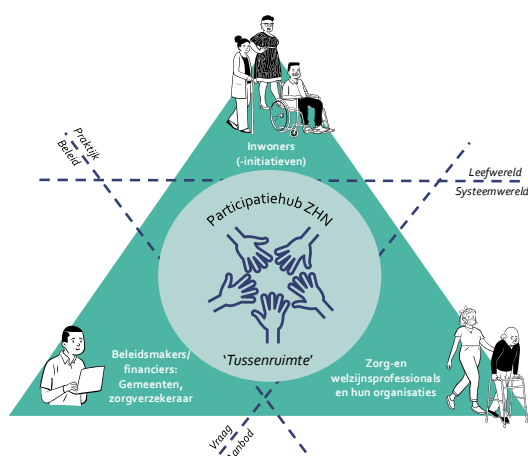
Toch ervaren Floor en Anja ook de keerzijde van het werken als inwonersinitiatief. *“Er wordt vaak verwacht dat we blijven draaien op vrijwilligers en enthousiasme alleen,”* vertelt Anja. *“Terwijl de vraag groeit en onze verantwoordelijkheden toenemen.”* Hoewel Missie Geslaagd tijdelijke financiering ontvangt, betekent dit elk jaar opnieuw onzekerheid. Daarom zijn Floor en Anja op zoek gegaan naar andere mogelijkheden. Dit jaar starten ze met een crowdfunding om hun missie verder te brengen.

Oproep aan partners van de Alliantie

Tot slot geven Floor en Anja graag aan de partners van de Alliantie en andere betrokken organisaties mee: *“Het is tijd om te stoppen met de vraag of inwonersinitiatieven zoals Missie Geslaagd het waard zijn. Zie ons als serieuze samenwerkingspartners met impact.”*

Bouwen aan een regionale participatiehub Zuid-Holland Noord

De Alliantie werkt samen met inwoners (initiatieven) en regionale partners waaronder Reos, GGD Hollands Midden, Transmuralis, Zorg en Zekerheid, mandaat gemeente Leiden (namens de 13 gemeenten in Zuid-Holland Noord), de sociaalwerkorganisaties en Rijn en Duin aan een regionale participatiehub.

Een participatie...wat?

De regionale participatiehub brengt inwoners, zorg- en welzijnsprofessionals, beleidsmakers en andere betrokkenen samen om te werken aan oplossingen voor (regionale) vraagstukken rond gezondheid, zorg, welzijn en ondersteuning. De participatiehub is een plek waar ruimte is voor ontmoeting en dialoog, verbinden van signalen, ideeën en initiatieven, het delen van kennis en het bevorderen van het gezamenlijk leren over wat wel en niet werkt in de samenwerking met elkaar.

Waarom?

Er spelen allerlei maatschappelijke vraagstukken rond gezondheid, zorg en welzijn die we niet alleen kunnen op lossen. We moeten naar een andere aanpak, waarbij inwoners en professionals de krachten bundelen om gezondheid, zorg en ondersteuning te verbeteren voor alle inwoners in de regio.

In ontwikkeling

De invulling en vorm van de hub zijn in ontwikkeling. In 2025 is gewerkt aan een actieplan. In het voorjaar van 2026 wordt met dit actieplan een subsidie aanvraag gedaan bij ZonMw om de participatiehub verder te ontwikkelen. De reis van de participatiehub is te volgen, [via een online levend document](#).

Partners aan het woord

Marente: “in gesprek met de cliënt gaat het niet alleen meer over zorg en ondersteuning die nodig is”

Wij zijn aangesloten bij de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord, omdat deze manier van kijken goed past bij hoe wij zorg willen organiseren: dichtbij, met aandacht voor wat voor mensen echt belangrijk is.

Tegelijkertijd merken wij dat Positieve Gezondheid als term niet altijd vanzelfsprekend leeft in de organisatie.

In de dagelijkse praktijk van de zorg gaat het vaak over doen wat nodig is, op dat moment.

De stappen die wij tot nu toe hebben gezet, sluiten daarom vooral aan bij de praktijk.

Met name in de thuiszorg zien we dat medewerkers steeds meer werken vanuit de gedachte Positieve Gezondheid.

In gesprekken met cliënten gaat het niet alleen over zorg en ondersteuning, maar juist ook over hoe iemand zijn of haar leven wil inrichten, wat iemand zelf kan en welke rol het netwerk kan spelen.

Voor veel teams is dit inmiddels vanzelfsprekend onderdeel van het werk, ook al wordt het niet altijd zo benoemd.

Balans: “dankbaar voor het brede en diverse netwerk”

De Alliantie betekent voor oudervereniging Balans dat we elkaars kwaliteiten en creativiteit versterken, niet alleen op managementniveau, maar op alle lagen binnen de organisaties.

Er worden regelmatig interviews en themabijeenkomsten georganiseerd, waarin ervaringen worden uitgewisseld en best practices worden gedeeld. Juist de diversiteit aan deelnemende organisaties maakt het verschil. Iedere organisatie brengt eigen expertise, perspectieven en netwerken in, waardoor we samen leren, elkaar aanvullen en versterken. Verbinders Lotte en Cinthya vervullen hierin een inspirerende en verbindende rol; hun enthousiasme en energie nodigen uit tot actieve deelname en stimuleren ons om vernieuwend te denken over wat wij ouders en andere organisaties kunnen bieden.

Oudervereniging Balans zet zich in voor ouders van kinderen met een ondersteuningsbehoefte. Hoewel wij een andere achtergrond hebben dan de meeste zorgorganisaties, ervaren wij de samenwerking als zeer waardevol. Door samen te werken met andere organisaties krijgen wij toegang tot nieuwe inzichten, praktische tips en een breder netwerk. De Alliantie bestaat inmiddels vijf jaar. Wij hopen dat dit initiatief verder groeit en dat we nog vele jaren samen mogen werken met alle betrokken organisaties in de regio.

Nicolien Stolwijk, **regiodirecteur Alphen a/d Rijn en Rijndorpen** vertelt over **Positieve Gezondheid bij Activite:**

"Bij Activite hebben we sinds 2,5 jaar positieve gezondheid letterlijk in onze visie staan. Passende zorg is dus verweven in alles wat we doen binnen Activite.

Een mooi voorbeeld is op Locatie Noorderbrink waar een echtpaar samen verblijft. Meneer logeert met respijtzorg en mevrouw werkt hard aan haar herstel. Op deze manier blijven ze samen en zijn er geen zorgen over de ander bij beide echtgenoten, wat ook bevorderend is voor hun herstel. Daarnaast zijn we op Noorderbrink altijd op zoek naar wat mensen zelf kunnen en wat ze nodig hebben, aan bijvoorbeeld hulpmiddelen, zodat ze ook na herstel thuis weer met zoveel mogelijk vrijheid en autonomie kunnen bewegen".

Gemeente Katwijk: "Samenwerken we aan gelijke kansen op een goede gezondheid"

Als gemeente Katwijk vinden wij het belangrijk om ons in te zetten voor vitale en veerkrachtige inwoners. Iedereen verdient gelijke kansen op een goede gezondheid. Door aan te sluiten bij de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord kunnen we samen met andere partners werken aan dit doel. De alliantie biedt ons de kans om geïnspireerd te raken door de ervaringen en kennis van partners en om de samenwerking verder te versterken. Door gezamenlijk op te trekken, vergroten we de impact van onze inzet op positieve gezondheid, zowel binnen onze eigen organisatie als in de samenleving.

Een van de manieren waarop we bijdragen aan de gezamenlijke ambitie is door actief deel te nemen aan de lokale koplopersgroep Positieve Gezondheid. Deze groep bestaat uit Welzijnswartier, DSV, Brijder, Rivierduinen, een leefstijlcoach en de gemeente Katwijk, waaronder beleid en het sociaal wijkteam.

Per organisatie brengen we in kaart welke stappen nodig zijn om de gezamenlijke ambitie te behalen en op welke manier we elkaar daarin ondersteunen. Zo werken we samen aan een concreet stappenplan om uiteindelijk de gezondheid van onze inwoners te verbeteren. Met als belangrijkste uitgangspunt het versterken van de regie van inwoners.

De Alliantie groeit hard door, de organisaties die zich aansluiten zijn steeds diverser van aard. Dat zorgt ervoor dat we samen meer slagkracht krijgen. Zodat meer inwoners de effecten van een positieve gezondheid gaan ervaren.

3.

De kracht van samenwerking in de Alliantie

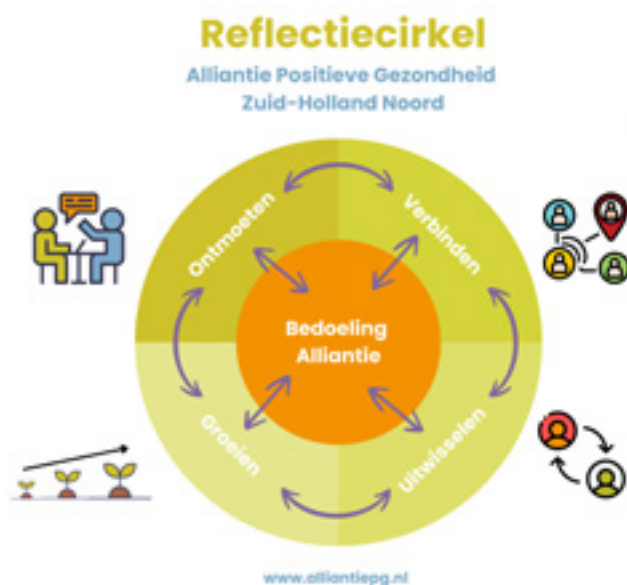
De Alliantie brengt organisaties en professionals in de regio bij elkaar om vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid te werken naar een gezonde regio. Via onze platforms organiseren we ontmoetingen, delen we kennis en ervaringen en leren we met elkaar. In dit hoofdstuk een klein inkijkje in onze activiteiten en platforms.

Van reflectiegesprekken naar reflectiecirkels: samen leren

Hoe blijf je als Alliantie trouw aan je bedoeling en koers richting 2030? Die vraag vormde het vertrekpunt voor reflectiegesprekken met partners. Wat begon als jaarlijkse één-op-één gesprekken, groeide door tot een nieuwe, gezamenlijke vorm: de reflectiecirkels. In dit interview vertellen de verbinders Lotte en Cinthya van de Alliantie waarom deze aanpak is ontstaan en wat de eerste ervaringen zijn.

Waarom was er behoefte aan reflectie binnen de Alliantie?

“Toen we de Alliantie startten, zochten Eva en Ellen naar een manier om met elkaar zicht te houden op hoe we trouw blijven aan onze bedoeling. Wanneer je partner wordt, zet je een handtekening onder de plegde. Daarmee zeg je ‘ja’ tegen onze bedoeling. Dat is zo gedaan, maar je wilt daarna ook volgen of je daadwerkelijk op de goede weg bent met elkaar richting 2030. Naast de activiteiten en onderzoeken vanuit de werkgroep Impact Alliantie, meten = weten zijn we daarom reflectiegesprekken gestart met de aangesloten partners.”

Hoe verliepen die gesprekken?

“Tot december 2024 vonden jaarlijks gesprekken plaats tussen de gangmaker en bestuurder van een partnerorganisatie en de verbinders van de Alliantie. Die gesprekken brachten inspiratie, mooie inzichten en nieuwe intenties, vertelt Cinthya”. Lotte vult aan: “Ja, het was voor ons in het begin ook een mooie manier om alle partners te leren kennen en om input te krijgen waar de partners behoefte aan hadden.”

Waarom zijn jullie voor een nieuwe vorm gegaan?

Lotte: “We merkten dat partners de behoefte hadden om hun kennis, ervaringen en mooie inzichten breder te delen dan met ons. Tegelijkertijd waren we als Alliantie ook enorm aan het groeien”. Cinthya: “Vanuit deze behoefte van partners en de overtuiging dat organisaties elkaar kunnen versterken en verrijken, zijn wij op zoek gegaan naar een andere vorm. Dat werd de reflectiecirkel.”

Wat gebeurt er in een reflectiecirkel?

Cinthya: “In de reflectiecirkel gaan gangmakers en bestuurders van drie of vier partnerorganisaties op de vier niveaus (nano, micro, meso en macro) met elkaar in gesprek. Iedere partner vertelt wat zij doen, wat goed gaat en waar ze te tegenaanlopen. Ook kijken we naar de Alliantie. Als verbinders ondersteunen we het gesprek. De samenstelling wisselt elk jaar, zodat partners steeds met andere organisaties aan tafel zitten.”

Wat levert het op?

Cinthya: “Allereerst merken we dat partners uit de verschillende domeinen elkaar beter leren kennen en niet met lege handen naar huis gaan. Iedereen neemt iets mee: inspiratie, een nieuw contact of zelfs het begin van een nieuwe samenwerking.” Lotte vertelt: “Een voorbeeld is dat tijdens de reflectiecirkel twee partners erachter kwamen dat ze apart van elkaar vrijwilligers wilden gaan trainen op Positieve Gezondheid. Achteraf zijn telefoonnummers uitgewisseld om te kijken of ze het samen kunnen organiseren”.

De magie van de gangmakers

De afgelopen jaren komen de gangmakers trouw vier keer per jaar bijeen om te verbinden en inspiratie op te doen, ervaringen uit te wisselen over Positieve Gezondheid en samenwerking te versterken. Twee partners organiseren bij toerbeurt de bijeenkomsten op één van hun locaties. Thema's bepalen ze zelf op basis van eigen ervaringen.

“In iedere beweging heb je koplopers, ambassadeurs of fanatiekelingen nodig, die het vuur laten branden. Voor ons zijn dat de gangmakers. Zij zijn de olie die de motor laat draaien. Als verbinders zijn wij hier echt dankbaar voor”.

Cinthya de Vaal en Lotte Coenen

Verbinders Alliantie PG ZHN

Eigenlijk is het onmogelijk om alle opbrengsten van de afgelopen jaren in één stukje tekst te vatten. Toch doen we een poging. De bijeenkomsten brengen:

- ▶ Gezamenlijke reflectie en betekenisgeving aan Positieve Gezondheid en de transformatie van zorg naar gezondheid
- ▶ Actieve uitwisseling van ervaringen en praktijken;
- ▶ Elkaar fysiek ontmoeten draagt bij aan het versterken van ons netwerk en verder brengen van onze ambitie richting 2030
- ▶ Buiten de bijeenkomsten weten de gangmakers elkaar te vinden. Ook is een intervisie groep ontstaan.

Een greep uit vijf jaar bestuurdersbijeenkomsten

Elk jaar komen de bestuurders van de partnerorganisaties van de Alliantie bijeen, steeds op een andere locatie en altijd samen met inwoners. In de afgelopen jaren zijn heel wat mooie inzichten en wijsheden met elkaar gedeeld. Van externe sprekers tot het delen van eigen ervaringen. Een terugblik op vijf jaar bestuurderssessies.

2020: De start

De eerste bijeenkomst vond noodgedwongen online plaats. Juist daar ontstond het fundament van de Alliantie: een open beweging waarin iedereen kan meedoen en klein beginnen mag. Gezamenlijke waarden werden benoemd: verbinding en plezier, wijkgericht werken en met lef.

2021: Elkaar ontmoeten

Bestuurders ontmoetten elkaar voor het eerst live, samen met inwoners. De gezamenlijke ambitie werd verkend, geïnspireerd door de beweging Limburg Positief Gezond.

2022: Ambitie met consequenties

Met Machteld Huber als spreker ondertekenden bestuurders in maart online de pledge. Tijdens een live bijeenkomst in november stond de beweging van zorg naar gezondheid centraal. De opbrengst was helder: goede bedoelingen zijn niet genoeg. De consequenties van de ambitie vragen om gezamenlijke keuzes. Lees [hier](#) het verslag.

2023: Van woorden naar daden

Bestuurders werkten met elkaar aan concrete plannen, met inwoners als toetssteen. Dit leidde tot het zetten van duidelijke stappen om koers te kunnen houden. Intentie was om de samenwerkingsacties op te nemen in hun jaarplannen 2024. Je leest [hier](#) het verslag.

2024: Samen anders organiseren

Bestuurders en inwoners zagen scherp dat zorg, welzijn en wonen dicht bij elkaar moeten en kunnen komen, in lijn met het Integraal Zorgakkoord. Concrete samenwerkingen werden gedeeld. In 'Verder bouwen' (2024–2027) wordt nu geëxperimenteerd in drie proeftuinen en geleerd rondom de bouwstenen van transformatie. [Hier](#) lees je meer.

2025: Leren en reflecteren

Tijdens de sessie stond de waarde van gezondheid, monitoren en leren binnen de Alliantie en de transformatie centraal. Bestuurders reflecteerden op de Alliantie in de beweging van zorg naar gezondheid via de reflectiehand. Leerbehoeften werden opgehaald als input voor de volgende fase. Lees [hier](#) het verslag.

Partners aan het woord

Rijn en Duin: Positieve ervaringen, verbinding en inspiratie

“De Alliantie Positieve Gezondheid heeft ons echt op inhoud in contact gebracht met collega-organisaties in de regio, met name met gemeenten en welzijn. Deze brede verbintenis heeft ons ook enorm geholpen in de latere samenwerking op bijvoorbeeld huisvestingsvraagstukken van huisartsen en bij het transitieplan Welzijn op Recept.” – Hans Brehler, directeur Rijn en Duin.

“Ik merk in onze Zorggroep dat Positieve Gezondheid zich als een olievlek verspreidt en dat er steeds meer mee gewerkt wordt. Kennis delen en elkaar blijven inspireren blijft hierin belangrijk, anders zakt het weg in de drukte. Ik hoop nog op mooie bijeenkomsten en dat die over vijf jaar niet meer nodig zijn omdat het dan ‘gewoon’ is.” – Carolien Oudwater, wijkmanager bij WSV Leiderdorp en Zorggroep Katwijk.

“Na een inspirerende lezing van Machteld Huber startte ik jaren geleden met een brede manier van kijken naar de gezondheid van patiënten. In Leiden startte toen net een pilot vanuit de GGD. Ik gaf trainingen, steeds meer partijen haakten aan, het Leeratelier ontstond en zo begon de kruisbestuiving van Positieve Gezondheid in de regio. Het inspireert mij dat Positieve Gezondheid op zoveel plekken een steeds grotere rol speelt. Ik wens de Alliantie nog vele inspirerende jaren toe.” – Selma Jonker, huisarts in Leiden.

DSV: Van Escaperoom tot een frisse duik in de Noordzee

“Door de Alliantie kwamen wij op het spoor van Positieve Gezondheid. Wij zijn als organisatie al best ver, dankzij de inspiratie bij onze partners. Escaperooms, week van de positieve gezondheid, organisatiebrede trainingen, gesprekcirkels en een heuse pijler onder onze P&O strategie! En ja, ook persoonlijk heb ik er veel aan gehad door te focussen op wat er wel is, in plaats van wat er aan schort. In mijn voorbeeldrol als bestuurder en ook leidinggevende heb ik hier veel aan gehad. Tot aan een duik in de Noordzee in de winter aan toe”. – Jan de Vries, bestuurder DSV

Participe: We staan sterken als we onze krachten bundelen

Voor ons is de Alliantie een platform van samenwerking en vertrouwen, waar verschillende partijen samenkomen met een gemeenschappelijk doel. Het biedt de ruimte voor open communicatie, kennisdeling en het versterken van onderlinge relaties. Dat is heel waardevol.

Een mooie herinnering

Een van de mooiste herinneringen was de gezamenlijke trainingsdag vanuit de Bestemmingen, waar we met een aantal partners aan deel hebben genomen. In de training gingen we persoonlijk met elkaar in gesprek. Het gaf ons de kans om te leren van elkaars ervaringen en om elkaar beter te begrijpen buiten de formele setting. Het was inspirerend om te zien hoe open en kwetsbaar iedereen zijn verhaal deelde.

Samen kom je verder

De afgelopen vijf jaar heeft de Alliantie ons laten zien hoe waardevol het is om verschillende perspectieven te combineren. We hebben geleerd dat we sterker staan wanneer we onze krachten bundelen, ook als we op het eerste gezicht misschien andere benaderingen of achtergronden hebben. Het heeft ons ook geleerd om flexibel te zijn en snel in te spelen op veranderingen in de markt, door samen te werken in plaats van alles zelf te willen doen. Het heeft ons netwerk sterker gemaakt, kortere lijnen gecreëerd.

Meer samenwerking met inwoners en impact

Wendy Nederend, gangmaker vanuit Participe, wenst voor de Alliantie dat het blijft groeien in kracht en invloed. "Ik hoop dat de komende jaren meer samenwerkingen met inwoners zullen ontstaan, met als resultaat positieve impact voor alle betrokkenen. Daarnaast wens ik dat de Alliantie een ruimte blijft waar degene die echt willen, zich welkom voelen en inzetten. Dat we met elkaar vanuit vertrouwen, kwetsbaarheid en diversiteit de basis vormen voor nog meer impact in de regio en daarbuiten".

4.

Verder bouwen met de Alliantie Positieve Gezondheid ZHN

Tijdens bestuurderssessie in 2022 ging het er al over: de transformatie van zorg naar gezondheid. Een paar jaar later is de transformatie een 'hot topic' en ook aan ambities in het zorg en sociale domein is geen gebrek. Mede aangejaagd door landelijke akkoorden is de urgentie overduidelijk, maar om ambities waar te maken is naast een visie, een lange adem en wijkgerichte aanpak nodig. Met het driejarig **ZonMw project** experimenteert de Alliantie met drie proeftuinen waarin 'leren transformeren' centraal staat. Hier leren we met elkaar wat nodig is om de zorg anders te organiseren en gezondheid voorop te zetten. Naast de proeftuinen leren we ook in de Alliantie en via het **landelijk leernetwerk**.

Ervaringen, inzichten en leervragen uit de drie proeftuinen

In drie proeftuinen 'de Welthuisflat in Leiden', 'Mantelzorgondersteuning in Katwijk' en 'de Zorgzame Buurten in Hillegom, Lisse en Teylingen' experimenteren we met het verplaatsen, voorkomen en/of vervangen van zorg door innovatieve wonen-zorg-welzijnsarrangementen. In de drie proeftuinen ligt de focus op samen met elkaar leren wat wel en niet werkt.

Projectleider Ellen van Steekelenburg (Hecht GGD HM) en actieonderzoeker Margreet Adam (onderzoeksgroep Sociale Innovatie, Hogeschool Leiden) zijn betrokken bij de drie proeftuinen. Hier beschrijven zij enkele ervaringen, inzichten en leervragen na 1,5 jaar experimenteren en actieleren. Daarnaast reflecteren de lokale procesondersteuners van de proeftuinen op hun geleerde lessen en verrassende inzichten.

Werken aan gezamenlijk eigenaarschap in proeftuin Welthuisflat

Voor de WelThuisflat is de opdracht het ontwikkelen van een vernieuwende vorm van wonen voor ouderen, waarbij partners uit de domeinen wonen, zorg en welzijn nauw samenwerken met de bewoners van de (bestaande) flats. Het idee is een initiatief van een wijkbewoonster, gesteund door Libertas Leiden. Het lukte de procesondersteuners om binnen een jaar alle partners op het gebied van wonen, welzijn en zorg aan te haken. Sommige organisaties hadden langer tijd nodig, vanwege personeelsproblemen of andere prioriteiten. Maar uiteindelijk was het resultaat daar en organiseerden de partners in september 2025 gezamenlijk een bestuurdersbijeenkomst waarbij iedereen zijn commitment uitsprak voor de WelThuisflat. Dat was echt een mijlpaal, die de samenwerking en het gezamenlijk eigenaarschap van de partners stimuleerde en verdieping gaf.

Bewonersbetrokkenheid in de WelThuisflat

Tijdens de maandelijkse overleggen staat de gezamenlijke zoektocht om de WelThuisflat te realiseren centraal. Een belangrijk thema is 'bewoners betrokkenheid'. *'Wanneer betrek je de bewoners bij het proces? Doe je dat vroeg in het proces? Wanneer nog niet duidelijk is om welke flats het gaat. Of wacht je tot alle randvoorwaarden gerealiseerd zijn? Met het risico dat bewoners zich niet serieus genomen voelen?'* Het was een lastige beslissing om met elkaar te nemen, die regelmatig terugkwam en die voor ongemak zorgde. Het hielp om met elkaar in gesprek te blijven.

Om samen 'het juiste te doen' startte een brede werkgroep van bijna alle betrokken partijen een participatietraject met behulp van de methode [Wijkwaardenkaart](#). Het doel was het gelijkwaardig betrekken van de bewoners bij de realisatie van de WelThuisflat en het versterken van de inwonersbetrokkenheid en samenredzaamheid in de flats. Inmiddels zijn de bewoners van de eerste flat actief betrokken en reageren positief. Ook de komende 1,5 jaar staat het participatietraject centraal. Dit ontwikkelen we met behulp van actieonderzoek in samenwerking met een community builder, die dankzij een financiële bijdrage van de gemeente en Zorg en Zekerheid in 2026 is aangesteld voor 2 jaar.

De lokale procesondersteuners vertellen...

Judith Bierens

initiatiefnemer van uit wijkvereniging Merenwijk, procesondersteuner

Ambitie proeftuin: Er komt een Welthuisflat in de Merenwijk!

.....
Belangrijkste geleerde les: Om een goed idee te laten landen, moet de tijd rijp zijn. En dat was ie voor de Welthuis flat! Zelfs dan kost het veel tijd om alle betrokken organisaties aangehaakt te krijgen. Deze doorlooptijd is nodig en nuttig. Geduld wordt beloond.

.....
Meest verrassende inzicht: De gelijkwaardigheid tussen de partners, hoe de proeftuin door iedereen gedragen wordt, er is niet echt één projectleider of trekker, iedereen neemt zijn of haar verantwoordelijkheid, gedeeld eigenaarschap. Dat is best bijzonder.

Sheila Neijman

lokale procesondersteuner Libertas Leiden

Ambitie proeftuin: Er is een wijkbudget!

.....
Belangrijkste geleerde les: Wat werkt, laat zich eigenlijk pas zien als je het doet en dan leren we cyclisch: proberen, reflecteren en bijsturen. We leren niet voor de verandering, maar IN de verandering. Dat vraagt om een andere mindset, waarin niet-weten geen zwakte is, maar een noodzakelijke fase om iets nieuws te laten ontstaan.

.....
Meest verrassende inzicht: Ik kan veel beter samenwerken want dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Het gaat namelijk niet over de ander, ik heb alleen invloed op hoe ik zelf omga met partners en hun organisaties in de proeftuin!

Van elkaar leren in de proeftuin Mantelzorgondersteuning Katwijk

De procesondersteuners van Welzijnswartier zetten in hun proeftuin 'de mantelzorger centraal' en richten zich op groepen mantelzorgers die niet goed bereikt worden. Zij selecteerden 5 subdoelgroepen: mantelzorgers van mensen met een verslaving; met ggz-problemen; met een migratieachtergrond; met Niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en werkende mantelzorgers. De proeftuin bestaat uit twee onderzoekslijnen.

- ▶ Wat hebben mantelzorgers nodig om hun zorgtaken goed uit te kunnen blijven voeren?
- ▶ Welke ervaringen hebben maatschappelijke organisaties met mantelzorgondersteuning in Katwijk?

De procesondersteuners zijn gestart met de doelgroep werkende mantelzorgers. Ze wilden zowel werkende mantelzorgers uit de zorg (daar is het percentage mantelzorgers het hoogst!) als werkende mantelzorgers uit andere sectoren bereiken. Het bleek lastig om via zorgorganisaties in contact te komen met mantelzorgers. Drukke, personeelstekort en andere prioriteiten speelden hierin een rol. Maar het lijkt ook of mantelzorgers in de zorg *'zich geen mantelzorger voelen'*. Dit beeld wordt door meerdere organisaties tijdens de interviews bevestigd.

'Net als bij cliënten, valt op dat collega's zich niet snel mantelzorger vinden. Hier is het afgelopen jaar voor geweest, onder andere vanwege het onderzoek van Welzijnswartier naar werkende mantelzorgers – maar hier kwam weinig respons op'.

Casemanager en regioadviseur Curadomi

Anders leren kijken naar mantelzorg

De gemeente Katwijk deed als werkgever mee aan het onderzoek. Als mantelzorgvriendelijke werkgever proberen zij mantelzorgers binnen de organisatie zo goed mogelijk te bereiken en te ondersteunen. De procesondersteuners spraken diverse mantelzorgers uit de organisatie. Wat helpt is management dat aandacht heeft voor mantelzorg, maar we zien ook onverwachte succesfactoren, zoals het flexibele hybride werkbeleid. Uit de gesprekken met andere organisaties wordt duidelijk hoe belangrijk het is om de stem van mantelzorgers op te halen en hen te betrekken bij het ontwikkelen van voorzieningen en beleid. De interviews geven een inkijkje in de leervragen die organisaties zichzelf stellen. Ze dragen bij aan het anders leren kijken naar mantelzorg en aan het anders leren kijken naar zorg. En naar hoe mantelzorg en zorg kunnen samenwerken, want dat ziet iedereen als onvermijdelijk. Hier is nog een flinke transformatie te gaan.

1 <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2023/mantelzorg-en-vrijwilligerswerk-in-de-zorg>

De lokale procesondersteuners vertellen...

Laura Methorst

lokale procesondersteuner Welzijnswartier

Ambitie proeftuin: Alle partnerorganisaties van de Alliantie zijn mantelzorgvriendelijk!

.....

Belangrijkste geleerde les: Externe partners waren minder makkelijk te verleiden om mee te doen dan verwacht. Contact maken en verbinding leggen is niet genoeg. Het vroeg van ons om ons te verplaatsen in de ander, hun taal te spreken en klein beginnen om het van daaruit door te laten groeien.

.....

Meest verrassende inzicht: Voor mantelzorgers die een naaste hebben met een verslaving is niet veel bekend. Er rust een taboe op. Verslaving heeft effect op het hele systeem, ook op de familie. Het raakt anders qua impact dan bij andere werkende mantelzorgers

Annelies van Paridon

sociaal werker mantelzorgondersteuning Welzijnswartier

Ambitie proeftuin: Alle partnerorganisaties van de Alliantie zijn mantelzorgvriendelijk!

.....

Belangrijkste geleerde les: Het is voor mij ontzettend leuk en waardevol te ervaren dat Laura en ik een goed team zijn! De kracht van herhalen en een lange adem hebben, is echt noodzakelijk om de externe partijen bij onze proeftuin te betrekken.

.....

Meest verrassende inzicht: Tijdens de werkoverleggen met het transitieteam heb ik soms het gevoel alsof er een geheel andere taal wordt gesproken, één die ik (nog) niet spreek. Ik vraag mij af hoe dat kan. Ik kan nu nog niet precies zeggen wat dat is.

Omgaan met complexiteit in de Proeftuin Zorgzame Buurten

Een 20-tal partners uit gemeenten, wonen, zorg en welzijn initieerden in 2022 in Hillegom, Lisse en Teylingen (HLT) een pilot rondom Zorgzame Buurten. Om hun impact en leervermogen te versterken, sloten ze zich aan bij 'Verder Bouwen'.

Het bleek in het begin erg zoeken naar de juiste vorm om samen te werken. Het was een zoektocht naar: *'Hoe kunnen we elkaar versterken en van elkaar leren, zonder de samenwerking nog complexer te maken?'* Het kostte daarom tijd om met elkaar tot een duidelijke leervraag te komen. Het actieonderzoek richt zich op *'het beschrijven van hoe de Zorgzame Buurten lopen en samen met de teams aanbevelingen doen voor de volgende stap'*. Het onderzoek vindt plaats in de twee buurtteams (uitvoering), de kerngroep (management) en de stuurgroep (bestuur) en eindigt met een gezamenlijke bijeenkomst waarin uitkomsten, vragen en inzichten gedeeld worden. Het actieonderzoek stimuleert het terugblikken op behaalde resultaten; het reflecteren op bedoelde en onbedoelde succesfactoren en belemmeringen en stimuleert het samen nadenken over wat de volgende stap is. Dit proces is momenteel volop gaande en levert mooie vragen en inzichten op.

De lokale procesondersteuners vertellen...

Yvonne Haneman

transitiebegeleider Hillegom, Lisse en Teylingen

Ambitie proeftuin: Van praktijk naar systeemvernieuwing!

.....

Belangrijkste geleerde les: Gemeenschapsgericht werken gaat over bouwen in de praktijk, mogelijk maken, voeden in plaats van sturen, ruimte creëren en volgen wat er gebeurt, niet andersom. Het systeem leert van de praktijk. Feedback vervangt controle.

.....

Meest verrassende inzicht: Vernieuwing ontstaat uit de praktijk, niet uit vooraf bedachte plannen. Dit vraagt om een gedeelde werk- en leerruimte, de zogenoemde "tussenruimte", waarin de 'coalition of the willing' uit de leef- en systeemwereld samenwerken aan deze transitiebeweging vanuit de praktijk.

Daan van der Linden

lokale procesondersteuner Welzijn Teylingen

Ambitie proeftuin: We zijn gevoed en gedragen op alle niveaus!

.....

Belangrijkste geleerde les: Ruimte tussen systeemwereld en leefwereld is nodig en heel belangrijk. Wij gaan snel, het systeem gaat langzaam, geef dan wel tussenruimte als gemeente om sneller te kunnen gaan vanuit vertrouwen. Iedereen is inwoner!

.....

Meest verrassende inzicht: Ik zou willen dat de stuurgroep stuurt op ruimte en bedoeling en niet op controle. Teken van een ambitie vraagt ook mandaat en competentie van degenen die ermee aan de slag gaan. Niet iedereen is toegerust om een uitdagende transitie aan te gaan.

Leren transformeren in de Alliantie

De bestemmingen: leren transformeren begint bij jezelf

De transformatie waar we ons in bevinden, vraagt meer dan plannen en goede bedoelingen. Het vraagt om mensen die in de praktijk het verschil maken, over organisatiegrenzen heen. Daarom nodigde de Alliantie, met ondersteuning vanuit Verder Bouwen, 14 professionals uit verschillende partnerorganisaties uit voor de leergang De Bestemmingen.

De leergang met vier verdiepingsmodules 'De Bestemmingen' is vanuit IPH ontwikkeld om organisaties verder te brengen in de beweging van zorg naar gezondheid.

De 14 deelnemers gingen samen met elkaar op een leerreis. Ze leerden anders kijken naar hun rol in veranderprocessen. Ook leerden ze hoe je de juiste randvoorwaarden creëert om transformatie mogelijk te maken en hoe je anderen kunt begeleiden in hun proces en misschien wel het allerbelangrijkst: hoe je steviger in je eigen kracht komt te staan.

Met het uitnodigen van 14 verschillende professionals investeert de Alliantie bewust in mensen die als ondersteuners in de transformatie binnen hun eigen organisatie en het bredere netwerk kunnen worden ingezet. Niet als experts met vaste antwoorden, maar als lerende professionals die nieuwe manieren van werken verder brengen.

Ik ervaar veel betrokkenheid en enthousiasme in ons transitieteam om echt stappen te zetten die het voor alle inwoners beter en fijner maken. Tegelijkertijd weten we ook veel niet en leren we al doende!

Ellen van Steekelenburg, projectleider 'Verder bouwen'

Deze praatplaat is één van de eerste opbrengsten van het transitieteam Verder Bouwen. De plaat geeft inzicht in de organisatie van de Alliantie en de plek van de proeftuinen daarin.

Samen bruggen bouwen

Op 30 september 2025 kwamen de proeftuinen uit 'Verder Bouwen' en de gangmakers van de Alliantie bijeen met de vraag: *Wat kunnen we leren en hoe kunnen we bijdragen aan het succes van onze drie proeftuinen?* In de bijeenkomst gingen meer dan 40 deelnemers in gesprek over uitdagingen, kansen en wat hen bindt. Door ervaringen en andere perspectieven te delen, ontstonden waardevolle inzichten en nieuwe energie om verder te bouwen aan sterke beweging met en voor inwoners.

Leren in een landelijk leernetwerk

Samen met 10 andere regionale samenwerkingsverbanden die ook ZonMw subsidie hebben ontvangen is de Alliantie onderdeel van een landelijk netwerk Leren Transformeren (NLT). Dit is een netwerk waar samen met de domeinoverstijgende samenwerkingsverbanden (DSV's), IZA regiocoördinatoren en diverse landelijke partners kennis en ervaringen wordt gedeeld over het leren transformeren naar een nieuw gezondheidssysteem.

Rol van de Alliantie

Als Alliantie nemen we deel aan de landelijke leeractiviteiten en werken we samen verder aan de doorontwikkeling van de bouwstenen van transformatie. De missie van het netwerk is om samen met de DSV's, inwoners, professionals, bestuurders, organisaties in staat te stellen tot leren hoe je transformeert naar een toekomstbestendig gezondheidssysteem.

“De Alliantie Positieve Gezondheid ZHN is één van de meest bevlogen samenwerkingsverbanden in het netwerk. Leergierig, open en bereid om kwetsbaar te zijn. Van burger tot bestuurder wordt er écht samengewerkt. Jullie blijven steeds de vraag stellen: doen we de juiste dingen, en doen we die goed? De interviewsessie waarin we samen jullie vraagstuk verdiepten, liet zien hoe belangrijk onderling vertrouwen is. Dat fundament is bij jullie duidelijk aanwezig.”

Mark Smelik, Lid Ondersteuningsteam NLT

Handreiking transformatieleren

Samen met het ondersteuningsteam heeft het netwerk het gedachtegoed van transformatieleren verder uitgewerkt. Dat helpt om woorden te geven aan wat leren in een transformatie betekent. Dit resulteerde in zes principes, zoals actieleren, domeinen overstijgen, spanningen benutten en onzekerheid omarmen. Er is hierover een handreiking gemaakt, zodat anderen hier ook mee aan de slag kunnen. Deze handreiking vind je [hier](#).

Partners aan het woord

Wijdezorg: Een fijne dag voor zowel cliënt als medewerker

Bij WIJdezorg stellen we een fijne dag voor zowel onze cliënten als onze medewerkers centraal. We geloven dat welzijn niet alleen afhankelijk is van medische zorg, maar ook van menselijk contact, gemeenschapszin en een zinvolle daginvulling. Een persoonsgerichte benadering staat centraal, waarbij cliënten, hun naasten en medewerkers gezamenlijk invulling geven aan een fijne dag. Door deze brede blik creëren we ruimte voor eigen regie, betekenisvolle keuzes en kleine momenten van geluk.

Voor medewerkers betekent een fijne dag ruimte om je vak met plezier uit te oefenen, je talenten te benutten en samen te werken in een omgeving waar je ertoe doet. Want alleen als wij ons goed voelen, kunnen we ook het verschil maken voor onze cliënten.

Kortom: bij WIJdezorg streven we naar dagen die waardevol zijn, waarin gezondheid niet alleen de afwezigheid van ziekte is, maar het vermogen om mee te doen, verbonden te zijn en te leven zoals jij wilt. Samen maken we van elke dag een dag die ertoe doet.

Daarom zijn we blij dat we recent zijn aangesloten bij de Alliantie Positieve Gezondheid. We kijken uit naar waardevolle samenwerkingen met de partners binnen de alliantie en het uitwisselen van inspiratie.

Kwadraad: Op naar de meest positieve regio van het land

Voor Kwadraad heeft deelname aan de Alliantie ervoor gezorgd dat we op vele niveaus verdieping en verbinding van positieve gezondheid hebben gemaakt. Door met verschillende organisaties in gesprek én aan de slag te zijn hoe je positieve gezondheid kan toepassen. Met inwoners, bij het personeelsbeleid, en in het verstevigen van de samenwerking tussen het medische en sociaal domein. Dit inspireerde ons tot nieuwe aanpakken.

Leuk omdat we dit op verschillende manieren met elkaar toe doen. In het voorbereiden van gangmakersbijeenkomsten en met sprekende voorbeelden uit de praktijk leerateliers georganiseerd zodat men in de praktijk hier ook echt mee verder kan. Dit leerde ons ook dat er vele manieren zijn om positieve gezondheid toe te passen en dat je hier creatief in mag zijn.

In de toekomst hoop ik dat we nog meer gezamenlijk kijken naar vraagstukken die we in de regio tegenkomen, en daar aansluiten op wat er al is. Zodat we ook met elkaar buiten de bijeenkomsten hierin met inwoners in de wijk kunnen ontwikkelen en leren. Dit zodat ook de inwoners actief betrokken en enthousiast worden. Dan worden wij echt de meest positief gezonde regio!

Zorg en zekerheid: “Iedereen de kracht van Positieve Gezondheid laten ervaren”

Binnen de Alliantie Positieve Gezondheid is er een mooie samenwerking tussen alle partijen die kunnen bijdragen aan vitale en veerkrachtige inwoners. Door de samenwerking met de Alliantie zijn we ook echt met elkaar bezig en niet meer ieder voor zich. Samen komen we echt verder.

Onze beweging startte bij Positieve Gezondheid vanuit de zorggedachte. Via de proeftuinen brengen we deze ontwikkeling nog meer naar de voorkant, bijvoorbeeld naar de zorgzame buurten in Hillegom, Lisse, Teylingen, Katwijk en Leiden. Dit sluit perfect aan bij de ontwikkeling die wij als Zorg en Zekerheid belangrijk vinden. Wij wensen de Alliantie een verbreding toe, voor en naar al onze inwoners. Zo kan iedereen de kracht van positieve gezondheid ervaren. En het zou mooi zijn als er ook meer gemeenten en bijvoorbeeld aanbieders in de gehandicaptenzorg aansluiten.

Welzijn Teylingen: ‘When I becomes We, even illness becomes Wellness’.

Als onderdeel van de kerngroep van de Alliantie is Welzijn Teylingen een van *the passionate idiots* van het eerste uur. De kerngroep is een broedplaats geweest waar vreugde en frustratie openlijk gedeeld kon worden.

Wat een bijzondere reis om met gelijkgestemden te mogen bijdragen aan het ontstaan van zo’n alliantie, en vooral aan de beweging van zorg naar gezondheid & welbevinden. De Alliantie draagt bij aan het ontwikkelen van een gemeenschappelijke taal en visie tussen de verschillende domeinen rondom gezondheid en welbevinden.

Het gedachtegoed van Positieve Gezondheid staat centraal in onze organisatie. De ontmoetingen en gesprekken binnen de alliantie hebben ons geholpen om dit gedachtegoed verder te verankeren in onze organisatie en dienstverlening. We hebben regelmatig samen opgetreden met andere leden van de Alliantie en diverse domeinoverstijgende trainingen, workshops en cursussen samen ontwikkeld

en gegeven. De Alliantie heeft ons bovendien geholpen om een waardevol lokaal en regionaal netwerk op te bouwen. Door de toename van doorverwijzingen zien we dat de gezamenlijke inspanningen hun vruchten beginnen af te werpen.

We wensen de Alliantie een verdere verdiepingsslag toe in het gemeenschappelijke begrip van de beweging van zorg naar gezondheid & welbevinden, en in het concretiseren daarvan binnen en tussen de verschillende domeinen.

Als afsluiting een krachtige quote van Malcom X: 'When I becomes We, even Illness becomes Wellness'.

5.

Het belang van meten = weten en leren

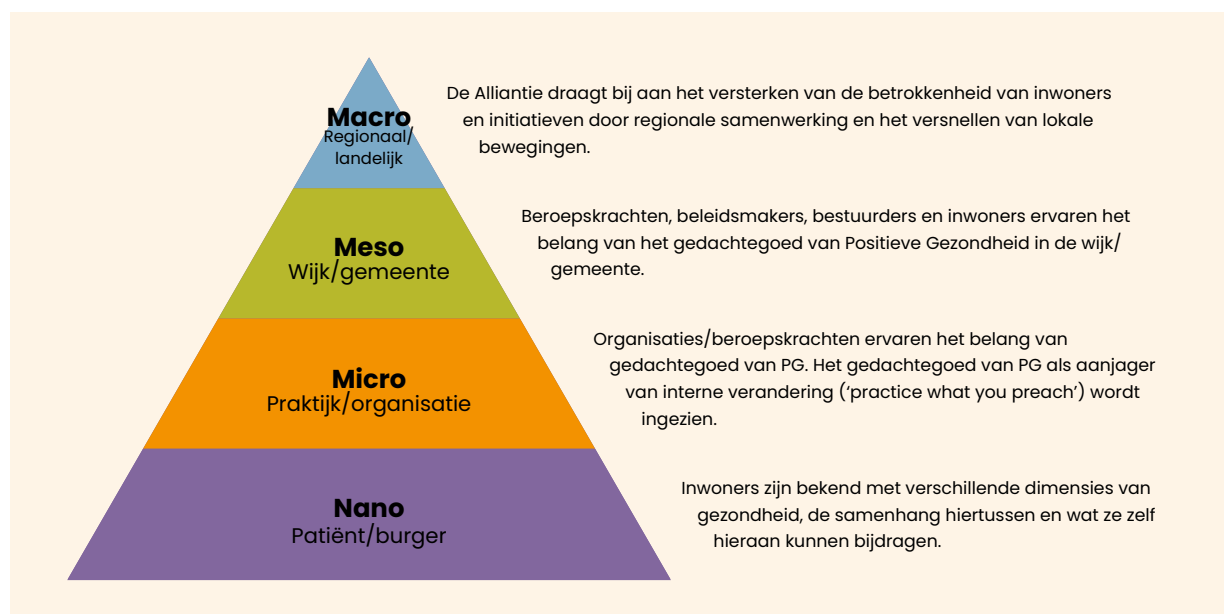
Om te weten of onze inzet daadwerkelijk bijdraagt aan **Positieve Gezondheid**, combineren we cijfers, verhalen en samen leren. Cijfers geven inzicht in bereik, trends en ontwikkeling; verhalen laten zien hoe inwoners en professionals veranderingen ervaren en betekenis geven aan wat werkt. Door inzichten te delen en te duiden, leren we samen waar impact ontstaat en waar versterking nodig is.

Binnen de werkgroep Impact Alliantie meten = weten volgen we of we via onze platforms en activiteiten op koers liggen richting de ambitie voor 2030. Op macro-, meso-, micro- en nanoniveau maken we zichtbaar in hoeverre Positieve Gezondheid wordt ervaren en inwoners regie kunnen nemen over hun leven en hun buurt. Dit doen we samen met het LUMC Health Campus, Onderzoeksgroep Sociale Innovatie van Hogeschool Leiden, GGD Hollands Midden, Academische Werkplaats Publieke Gezondheid Lumens, Zorg en Zekerheid, RIVM en de verbinders van de Alliantie.

Op de volgende pagina's zijn de uitgewerkte doelen van de Alliantie beschreven en drie onderzoeken nader toegelicht.

Doelen Alliantie Positieve Gezondheid

Dit zijn de vier uitgewerkte doelen van de Alliantie Positieve Gezondheid waar de werkgroep Impact Alliantie Meten = Weten zich op richt:

Burgerpanel GGD (Nano)

Burgerpanel GGD: 43% van de respondenten heeft een situatie meegemaakt waarin zij de brede blik op gezondheid herkennen.

Begin mei 2024 hebben de onderzoekers van Hecht GGD Hollands Midden samen met de onderzoeksgroep Sociale Innovatie van Hogeschool Leiden een panelonderzoek uitgezet over Positieve Gezondheid. Zij vroegen het panel wat zij belangrijk vinden in hun eigen gezondheid en wat daarop van invloed is. Daarnaast waren ze benieuwd de panelleden de ontwikkeling naar een bredere blik op gezondheid ervaren en in welke situaties deze brede blik wordt herkend of juist wordt gemist. Meer resultaten van het panelonderzoek staan in een factsheet beschreven. Deze vind je via de website: www.eengezonderhollandsmidden.nl/rapporten/panelonderzoek

Wat is het burgerpanel GGD?

GGD Hollands Midden heeft een burgerpanel. In dit panel zitten inwoners van de regio Hollands Midden. Een aantal keer per jaar ontvangen panelleden een korte vragenlijst over een onderwerp dat te maken heeft met gezondheid of veiligheid.

2561 panelleden (48% respons) vulden de vragenlijst over de brede blik in. Qua samenstelling is het panel niet representatief voor de hele regio. De resultaten van dit onderzoek moeten beschouwd worden als een indicatie voor wat er leeft in de regio.

Promotietraject Positieve Gezondheid en samenwerking in de regio

Positieve Gezondheid als kompas voor beleid en samenwerking

Docent-onderzoeker en promovenda Christiane de Lange van de onderzoeksgroep Sociale Innovatie, Hogeschool Leiden doet onderzoek naar het concept Positieve Gezondheid als fundament voor beleid en domeinoverstijgende samenwerking. Binnen haar promotietraject staat de vraag centraal hoe een brede blik op gezondheid kan bijdragen aan meer samenhang tussen beleid, praktijk en leefwereld, en hoe dit professionals én inwoners ondersteunt in het versterken van eigen regie en veerkracht. Het promotieonderzoek wordt uitgevoerd binnen de context van de Alliantie Positieve Gezondheid in Zuid-Holland Noord, waarin sinds 2019 gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties, kennisinstellingen en inwoners samenwerken. Het onderzoek vindt plaats op verschillende niveaus: van het regionale netwerk van de Alliantie, waar beleidsmakers, bestuurders en organisaties elkaar vinden rond Positieve Gezondheid, tot aan het niveau van professionals en bewoners in wijken en gemeenschappen.

In haar onderzoek verbindt de promovenda het gedachtegoed van Positieve Gezondheid aan de zelfdeterminatietheorie, waarin autonomie, competentie en verbondenheid centraal staan. Zij onderzoekt hoe deze psychologische basisbehoeften samenhangen met de verschillende dimensies van Positieve Gezondheid en wat dit betekent voor de mate waarin een beroep op eigen regie passend is.

Door een combinatie van kwantitatief onderzoek en kwalitatieve effectmetingen met Ripple Effect Mapping brengt zij in kaart hoe samenwerkingen zich ontwikkelen en welke (bedoelde en onbedoelde) effecten deze hebben op beleid, professionele praktijk en netwerkvorming. Daarmee levert het onderzoek zowel verdiepende kennis als concrete handvatten voor het verder versterken van samenwerking rondom Positieve Gezondheid. [Link naar factsheet REM](#)

Interview Christiane de Lange

Van alliantievorming naar ervaren gezondheid in de regio

Van regionale samenwerking kunnen we veel leren. Daarom doet docent-onderzoeker en promovenda Christiane de Lange promotieonderzoek naar het verloop van de alliantievorming promotieonderzoek naar het verloop van de alliantievorming binnen de Alliantie Positieve Gezondheid en op de verdere ontwikkeling van het concept Positieve Gezondheid. In haar onderzoek staat de vraag centraal voor wie eigen regie op basis van Positieve Gezondheid haalbaar is en voor wie aanvullende ondersteuning nodig blijft. Haar motivatie om te promoveren komt voort uit haar nieuwsgierigheid naar wat interventies in de praktijk daadwerkelijk opleveren. Ze wil begrijpen wat werkt, waarom het werkt en hoe dit goed meetbaar kan worden gemaakt binnen de complexiteit van de dagelijkse praktijk.

Lessen uit de ontwikkeling van de Alliantie Positieve Gezondheid

Uit het onderzoek blijkt dat de rol van trekkers van groot belang is. Zij zorgen voor verbinding tussen partijen, fungeren als inhoudelijke aanjagers en houden de alliantie in beweging. Daarnaast laat het onderzoek zien dat actieve betrokkenheid loont: hoe meer deelnemers betrokken zijn bij Alliantie activiteiten, hoe groter de opbrengst voor henzelf en hun organisatie. De eerste jaren van de Alliantie stonden vooral in het teken van het ontwikkelen van een gedeeld begrip van Positieve Gezondheid en het op één lijn brengen van intern beleid. Inmiddels is de Alliantie in een fase beland waarin samenwerking en kennisuitwisseling tussen organisaties steeds meer centraal staan.

De volgende stap

Tot nu toe richtte het onderzoek zich op organisaties, zowel op werknemers- als op bestuursniveau. In de volgende fase verschuift de aandacht naar de inwoners van de regio Zuid-Holland Noord.

Onderzoek Zorg & Zekerheid (Meso)

Positieve Gezondheid steeds bekender bij zorgaanbieders

Gezondheid gaat over meer dan niet ziek zijn. Het gaat ook over je goed voelen, kunnen meedoen en regie ervaren over je eigen leven. Dat is de kern van Positieve Gezondheid. Maar hoe bekend is dit gedachtegoed bij zorgaanbieders, en in hoeverre passen zij het toe in de praktijk? Zorg en Zekerheid onderzocht dit samen met de onderzoeksgroep Sociale Innovatie van Hogeschool Leiden (<https://www.zorgenzekerheid.nl/over-ons/wie-zijn-wij/zo-dragen-wij-bij-aan-jouw-buurt>).

Voor het onderzoek werd een enquête uitgezet onder 1.289 zorgorganisaties met een contract bij Zorg en Zekerheid. Bijna 20 procent vulde de vragenlijst in. De resultaten geven een representatief beeld van de bekendheid en toepassing van Positieve Gezondheid in de regio Zuid-Holland Noord, en maken vergelijking met andere regio's mogelijk.

Grote bekendheid in de regio

Uit het onderzoek blijkt dat Positieve Gezondheid breed bekend is onder zorgaanbieders. De bekendheid in Zuid-Holland Noord is vergelijkbaar met die in andere regio's, zoals Amstelland. Vooral binnen de paramedische zorg, huisartsenzorg en geestelijke gezondheidszorg is het gedachtegoed goed ingeburgerd. Bij kleinere zorgsectoren was de respons te beperkt om harde conclusies te trekken.

Naast bekendheid is samenwerking een belangrijk onderdeel van Positieve Gezondheid. Ruim de helft van de zorgorganisaties werkt samen met andere partijen, zoals zorgverleners, welzijnsorganisaties en gemeenten. Ook hierin zijn weinig regionale verschillen zichtbaar, wat laat zien dat samenwerking steeds gebruikelijker wordt. Positieve Gezondheid blijft bovendien niet bij visie alleen. Ongeveer de helft van de organisaties heeft het opgenomen in beleid of strategie en gebruikt het ook om aandacht te besteden aan het welzijn van medewerkers. Daarmee groeit Positieve Gezondheid uit tot een vaste basis voor samenwerking, beleid en een bredere kijk op gezondheid.

Interview Margreet Adam

Van praktijkervaring naar lerend sociaal werk in de regio

Na zestien jaar ervaring in managementfuncties binnen het welzijnswerk ontstond bij Margreet Adam, onderzoeker bij onderzoeksgroep Sociale Innovatie van Hogeschool Leiden, de behoefte aan meer inhoudelijke verdieping en aan een bijdrage die dicht bij de praktijk ligt. Het actieonderzoek biedt de mogelijkheid om praktijk, onderzoek en onderwijs samen te brengen en zo bij te dragen aan het zichtbaar maken van de impact van sociaal werk en het doorontwikkelen van praktijkkennis.

Het actieonderzoek dat Margreet uitvoert richt zich op drie proeftuinen binnen het project Verder Bouwen aan de Alliantie Positieve Gezondheid en focust op de thema's samenwerken, inwonersbetrokkenheid en lerend vermogen. Centraal staat de vraag hoe deze elementen elkaar kunnen versterken en wat nodig is om gezamenlijke leerprocessen duurzaam vorm te geven binnen complexe sociale vraagstukken.

Lessen uit de proeftuinen

Uit het actieonderzoek blijkt dat investeren in relaties en vertrouwen een cruciale voorwaarde is. Onderzoek wordt in de praktijk regelmatig als spannend ervaren, zeker wanneer betrokkenen elkaar nog niet goed kennen. Actieonderzoek vraagt om reflectie: het stellen van vragen, ook aan jezelf en aan de organisatie waarin je werkt, en het openstaan voor andere perspectieven en handelingsopties. Dit proces kost tijd, maar levert ook veel op. In alle proeftuinen is bewust ruimte genomen om gezamenlijk te bepalen wat onderzocht wordt en op welke manier. Deze gezamenlijke afstemming versterkt het lerend vermogen en bevordert een manier van denken die gericht is op transformatie en duurzame verandering.

Leerateliers Positieve Gezondheid

Kort na de start van de Alliantie, in maart 2021, vond het eerste Leeratelier Positieve Gezondheid plaats. De snelle totstandkoming van dit initiatief was mogelijk door toenmalige samenwerking tussen de onderzoeksgroep lectoraat Sociale Innovatie van Hogeschool Leiden en GGD Hollands Midden en hun samenwerking in het ZonMw-project Wijzer in de Wijk (www.wijzerindewijk.nl).

Sinds het eerste Leeratelier in 2021 zijn er al 12 leerateliers georganiseerd. Daarin kwamen uiteenlopende thema's rond Positieve Gezondheid aan bod, zowel online als tijdens inspirerende bijeenkomsten op de Hogeschool. Tijdens de Leerateliers is veel kennis gedeeld over Positieve Gezondheid en hoe inwoners, organisaties en professionals dit kunnen toepassen. In de inspiratiegids beschrijven we de opbrengsten en inhoud van de 12 leerateliers.

[Link naar de inspiratiegids](#)

Interview Suzan van der Pas

“Het gaat om samen impact zichtbaar maken en daarvan leren”

Als trekker van de werkgroep Impact Alliantie meten = weten en initiator van het leeratelier Positieve Gezondheid ziet Lector Sociale Innovatie van Hogeschool Leiden Suzan van der Pas de kracht van samen leren en impact maken in de regio.

Najaar 2020. Ze ziet het nog voor zich. Samen met programmamanager GGD Hollands Midden Ellen van Steekelenburg en toenmalig adviseur Reos Eva van Steenbergens brainstormend over samenwerking tussen de Alliantie Positieve Gezondheid en de Werkplaats Sociaal Domein. Hoe kon de samenwerking in de regio versterkt worden met de ervaring die was opgedaan binnen het ZonMw project Wijzer in de Wijk met het werken in learning communities ofwel leernetwerken? “Daar ontstond het idee voor de leerateliers Positieve Gezondheid”, blikt ze terug. Samen met de GGD en Reos werd dit als project uitgewerkt in een VWS aanvraag voor de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden. Suzan is programmaleider van de Werkplaats Sociaal Domein. De Werkplaats bestaat uit een samenwerking tussen hogeschool, zorg- en welzijnsinstellingen, gemeenten en (vertegenwoordigers van) cliëntenorganisaties, en heeft als doel om een bijdrage te leveren aan de inclusie en participatie van burgers in kwetsbare situaties.

Samen leren in leernetwerken

Suzan was al veel langer bezig met leernetwerken. Toch leerden de verschillende perspectieven in de Alliantie haar meer over het belang van leren op verschillende niveaus. “Naast het belang van samenwerken tussen domeinen is gelijkwaardig samenwerken op verschillende niveaus essentieel, van inwoner, professional tot aan de manager, bestuurder, regionaal en landelijk”.

De aanvraag voor het project leerateliers Positieve Gezondheid slaagde en dat betekende een mooie impuls voor een andere manier van kijken, denken en doen. In eerste instantie was de focus binnen de Alliantie op (online) bijeenkomsten organiseren, blikt Suzan terug. “Dit was tijdens de COVID pandemie en we wilden vooral inhoudelijk kennisdelen en uitwisselen tussen inwoners, professionals en bestuurders vanuit het sociaal domein en gezondheidsdomein”.

Impact meten

Al snel blijkt dat er ook behoefte is om de impact van de Alliantie Positieve Gezondheid te meten. "Onderzoek is heel belangrijk om te zien of we de goede dingen doen, maar het moet niet alleen om cijfers gaan. Vertellen is minstens zo belangrijk", stelt Suzan. "Daarnaast is het belangrijk om te kijken naar wat er gebeurt bij zowel inwoners, professionals, binnen organisaties, en in de regio." Een inzicht dat veel heeft opgeleverd, en afgelopen jaren alleen maar groeide, is dat inwoners zelf aan de slag willen met initiatieven die passen in de wijk. De proeftuinen binnen het project Verder bouwen met de Alliantie Positieve Gezondheid krijgen zo steeds verder vorm. Suzan licht toe: "Inwoners krijgen ruimte om aan te geven wat voor hen belangrijk is en ondersteuning bij de uitvoering van de initiatieven in de wijk. We zien dat er dan hele mooie dingen gebeuren."

Bedoelde en onbedoelde effecten

In het dagelijks handelen van professionals of bestuurders is impact vaak voelbaar, maar niet altijd zichtbaar of expliciet benoemd. Juist daar ligt een belangrijke opgave voor onderzoek. Daarbij is aandacht voor zowel bedoelde als onbedoelde effecten en voor impact op verschillende niveaus, zoals samenwerking, professioneel handelen en beleid. "Deze bedoelde en onbedoelde effecten hebben we onderzocht met de Ripple Effect Methode", legt Suzan uit. "Een van de uitkomsten was dat het samen organiseren van bijeenkomsten door verschillende organisaties in de regio een onbedoelde positieve impact had op het delen van ervaringen en ideeën over hoe ze bezig waren met Positieve Gezondheid in de praktijk toe te passen." Het uitwisselen van kennis en ervaringen over Positieve Gezondheid en de wil tot samenwerken ziet Suzan bij meer organisaties in de regio.

Stevig regionaal netwerk

Suzan durft wel te stellen dat er inmiddels een stevig netwerk staat op het gebied van uitdragen van de brede blik op gezondheid in de regio. "Organisaties en mensen doen mee omdat ze de brede blik op gezondheid en samenwerking écht belangrijk vinden. De Leerateliers Positieve Gezondheid en impactonderzoek hebben hier een bijdrage aan geleverd. We blijven samen leren en nieuwe ideeën aanpakken en delen. Dat is iets om trots op te zijn!"

Partners aan het woord

Prof. Dr. Jessica-Kieft

Dr. Mirte-Boelens

Prof. Dr. Jessica Kieft-de Jong en dr. Mirte Boelens van Health Campus Den Haag/LUMC 'Inmiddels zijn wij namens de Health Campus Den Haag/LUMC al meer dan drie jaar betrokken bij de Alliantie Positieve Gezondheid ZHN. Zo zijn we onder andere betrokken bij de meten = weten werkgroep. Samen proberen we de impact van de Alliantie in kaart te brengen! Daarnaast zien we dat er veel gebeurt en hard gewerkt wordt door de partners.

Een nieuwe vragenlijst: De CPHQ2.0

Hiernaast hebben wij de afgelopen periode samen met andere onderzoeks- en praktijkpartners een nieuwe vragenlijst ontwikkeld om gezondheid te meten: De 20-item Context-sensitive Positive Health Questionnaire (CPHQ2.0). De CPHQ2.0 is wetenschappelijk gevalideerd en meet gezondheid in de volle breedte, inclusief contextuele factoren zoals sociale steun of financiële middelen. De vragenlijst is geschikt om te gebruiken door burgers, beleidsmakers, zorgprofessionals, professional werkzaam in het welzijnsdomein en onderzoekers. De CPHQ2.0 is vrij te gebruiken (voor niet commerciële doeleinden). Meer informatie over de vragenlijst is te vinden op gezondmeten.org

Blik op de toekomst

Wat ons vooral blijft, is de open en lerende houding binnen de Alliantie. De bereidheid om ervaringen te delen, bijvoorbeeld in de reflectiecirkels, elkaar te versterken, en om impact inzichtelijk te maken. De diversiteit van partners maakt de Alliantie waardevol. Wij wensen de Alliantie dan ook toe dat het verder verankerd wordt als verbindend netwerk in de regio met blijvende aandacht voor gezamenlijk leren en samenwerken.

Nawoord

Trotser dan trots

In dit feestelijke magazine namen wij jullie mee in onze Alliantie Positieve Gezondheid. We weten niet hoe het met jullie zit, maar wij zijn trotser dan trots. Fantastisch om te lezen wat we met elkaar hebben neergezet in de afgelopen jaren. Dit magazine voelt voor ons als een prachtig cadeau voor ons vijfjarige bestaan.

Terugblik

In maart 2024 namen wij het stokje over van initiatiefnemers Eva en Ellen. Met veel bewondering voor wat zij, met alle partners, al hadden neergezet. Want hoe bijzonder is het, dat de Alliantie al er al was voordat integrale zorgakkoorden en plannen hun plek kregen. Gedreven door het gedachtegoed van Positieve Gezondheid kozen zij vijf jaar geleden al bewust voor samenwerking, verbinding en voor anders kijken. Niet vanuit systemen, maar vanuit wat mensen nodig hebben om hun leven vorm te geven en betekenisvol te maken.

Vertrouwen in de toekomst

De afgelopen twee jaar zijn voor ons voorbijgevlogen. Het aantal partners is verdubbeld en steeds vaker krijgen we vragen uit het land over de Alliantie. Dat voelt als een enorme steun in de rug. Tegelijkertijd zoeken we soms ook: hoe zetten we de inwoner echt centraal, hoe geven we leren nog meer vorm en hoe sluiten we beter aan bij alles wat er al gebeurt in onze regio.

Dit zoeken mag, want als we één ding hebben geleerd in deze periode dan is het vertrouwen. Vertrouwen dat wat we doen, werkt. De toekomst laat zich niet voorspellen, maar zolang we blijven handelen vanuit onze bedoeling, keuzes durven maken en blijven luisteren naar wat in de praktijk nodig is, weten we dat we op de goede weg zijn.

Wat wensen we de Alliantie toe?

We hebben nog vijf jaar om onze ambitie waar te maken. We wensen de Alliantie en alle partners vijf jaar toe waarin we blijven ontmoeten, verbinden, reflecteren, leren en groeien met elkaar. Met vallen en opstaan, met nieuwsgierigheid en lef. En misschien klinkt het gek, maar we hopen dat de Alliantie zichzelf ooit overbodig maakt. Omdat breed kijken naar gezondheid normaal is. En omdat samenwerken over domeinen heen gewoon is wat je doet.

Dankwoord

Een speciaal dankwoord aan de zes *passionate idiots* die het lef hadden om te starten vanuit een overtuiging, nog voordat de wereld er klaar voor leek. Jullie hebben het zaadje geplant. Ook grote dank aan alle partners die de pledge tekenden, zich laten meenemen in de Alliantie en die elke dag laten zien dat samenwerken vanuit Positieve Gezondheid werkt.

Lotte Coenen & Cinthya de Vaal

Verbinders van de Alliantie Positieve Gezondheid

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van onze activiteiten, nieuws en ontwikkelingen? Bezoek dan onze websites, volg ons op LinkedIn of neem contact met ons op.

Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord

Website: www.alliantiepg.nl

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/alliantiepg-zhn/>

E-mail: info@alliantiepg.nl

Verder Bouwen met de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord

[Verder bouwen met de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord - awpglumens.nl](http://awpglumens.nl)

Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden (WSD)

Website: www.werkplaats sociaaldomeinzhn.nl

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/werkplaats-sociaal-domein-zhn/>

E-mail: lectoraat.socialeinnovatie@hsleiden.nl

ALLIANTIE
POSITIEVE GEZONDHEID
Zuid-Holland Noord

